બજેટ 2026-2027નું ક્લાઈમેટ ચેંજ વિભાગનું પરિદૃશ્ય

વર્ષ 2026-27 માટે ક્લાઈમેટ ચેન્જ વિભાગ માટે કુલ **₹429** કરોડની જોગવાઈ.

રાજ્યએ વર્ષ 2016 માં ગ્રીન બજેટ ટેગિંગની શરૂઆત કરી હતી. વર્ષ 2026-27 માટે રાજ્યનો ગ્રીન બજેટ ફાળો **₹15,056.78** કરોડ.

Climate Change Department, Govermment of Gujarat

વર્ષ 2026-27 માટે ક્લાઈમેટ ચેન્જ વિભાગ માટે કુલ જોગવાઈ.

ક્રમ	સ્કીમ	બજેટ (રૂ કરોડમાં)
૧	સરકારી ઈમારતો પર સોલાર રૂફટોપ પ્લાન્ટ	૨૭૮.૦૦
૨	સુધારેલ સ્મશાન ભટ્ટી	૭.૦૦
૩	સંસ્થાકીય બાયોગેસ પ્લાન્ટ	૧૨.૦૦
૪	બેટરી સંચાલિત દ્વી-ચક્રી વાહનો	૧૧.૦૦
૫	બેટરી સંચાલિત ત્રિ -ચક્રી વાહનો	૪.૮૦
૬	સરકારી બિલ્ડીંગ / હોસ્ટેલ / આદર્શ નિવાસી શાળા પર સોલાર વોટર હિટર સિસ્ટમ્સ	૩.૦૦
૭	ક્લાઇમેટ ચેંજ ફંડ ઓફ ગુજરાત (CCFG)	૧૦.૦૦
૮	ટ્રાઈબલ એરિયા સબ પ્લાન (TASP)	૩૩.૦૦
૯	અન્ય યોજનાઓ	૬૯.૯૩
	કુલ	૪૨૮.૭૩

સરકારી તેમજ અર્ધસરકારી કચેરીઓ અને સરકારી રહેણાક મકાનો પર સોલર સિસ્ટમ સ્થાપવા રૂ. ૨૭૮ કરોડની જોગવાઈ

1

આ યોજના પર ખર્ચાયેલ દરેક ₹1 બદલ દર વર્ષે અંદાજે 15 પૈસાની બચત.

2

પ્રતિ kW/કલાક પર અંદાજે 0 .7 kg CO_2 ઉત્સર્જન ઘટે છે જેથી વર્ષ દરમ્યાન અંદાજે કુલ 1 લાખ ટન કાર્બન ઉત્સર્જન ઘટશે.

3

રૂ. 278 કરોડના ખર્ચ સામે દર વર્ષે વીજબિલમાં રૂ.40 કરોડ ની બચત.

સંસ્થાકીય બાયોગેસ પ્લાન્ટ

બજેટ: ૧૨ કરોડ

- ગૌશાળા/પાંજરાપોળ/શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ/ચેરિટેબલ અથવા ધાર્મિક સંસ્થાઓ ને સબસિડી આપવામાં આવશે.
- રસોઈમાં થતા પરંપરગાતબળતણ અને લાકડાના ઉપયોગમાં ઘટાડો થાય છે, જેના પરિણામે પ્રદૂષણમાં ઘટાડો થાય છે.

સોલાર વોટર હિટર સિસ્ટમ્સ

બજેટ: ૩ કરોડ

- આદર્શ નિવાસી શાળાઓ તથા સરકારી છાત્રાલયોમાં નિવાસ કરતા વિદ્યાર્થીઓને નહાવા માટે ગરમ પાણી મળી રહે તે માટે ૧૦૦% સરકારી સહાય થી સોલાર વોટર હીટીંગ સિસ્ટમો લગાડવામાં આવે છે.
- સોલાર વોટર હીટીંગ સિસ્ટમના ઉપયોગથી પ્રત્યેક ૧૦૦ લીટર દીઠ વાર્ષિક ૭૦૦ યુનિટ વિજળી બચાવી શકાય છે.

બેટરી સંચાલિત ૨-વ્હીલર વાહન સબસિડી

બજેટ: ૧૧ કરોડ

- આ યોજના હેઠળ લો સ્પીડ ૨ વ્હીલર ખરીદવા પર ૧૬ વર્ષથી ઉપર ના નાગરિકો ને રૂ.૧૨૦૦૦ ની સબસિડી આપવામાં આવશે.
- આ બેટરી સંચાલિત વાહન યોજના પ્રદૂષણ ઘટાડવા સાથે, વિદ્યાર્થીઓ, ગૃહિણીઓ અને વરિષ્ઠ નાગરિકોને પણ પર્યાવરણમિત્ર પરિવહનમાં સક્રિય ભાગીદાર બનવાનો અવસર આપે છે.

બેટરી સંચાલિત ૩-વ્હીલર વાહન સબસિડી

બજેટ: ૪.૮ કરોડ

- આ યોજના હેઠળ ૩-વ્હીલર ખરીદવા પર નાગરિકો ને રૂ.૪૮૦૦૦ ની સબસિડી આપવામાં આવશે
- આ યોજના હેઠળ બેટરી સંચાલિત વાહનોના પ્રચારથી પર્યાવરણલક્ષી લાભ સાથે ગ્રામ્ય/શહેરી સ્થાનિક સ્તરે સ્વરોજગાર અને આવક સર્જન માટેનું સશક્ત માધ્યમ વિકસે છે.

મહત્વપૂર્ણ નવી જોગવાઈઓ

સરકારી ઇમારતો પર સ્થાપિત સોલર રૂફટોપ સિસ્ટમ માટે IOT આધારિત મોનિટર્રિંગ વ્યવસ્થા માટે રૂ. ૩.૫ કરોડ ની જોગવાઈ.

ઇલેક્ટ્રિક સ્મશાનગૃહો પર સોલર રૂફટોપ સિસ્ટમની સ્થાપના માટે રૂ. ૬ કરોડ ની જોગવાઈ.

ગ્રીન સ્ટાર્ટઅપ એક્સલરેશન સ્કીમ (GSAS) માટે રૂ. ૫ કરોડ ની જોગવાઈ.

મિશન LIFE હેઠળ ક્લાયમેટ ચેન્જ મોડ્યુલ માટે રૂ. ૯.૩ કરોડ ની જોગવાઈ.

સરકારી ઇમારતો પર સ્થાપિત સોલર રૂફટોપ સિસ્ટમ માટે IoT આધારિત મોનિટરિંગ વ્યવસ્થા માટે રૂ. ૩.૫ કરોડ ની જોગવાઈ

1 IOT આધારિત રિયલ-ટાઈમ મોનીટરીંગ દ્વારા સોલાર સિસ્ટમની સતત દેખરેખ અને તાત્કાલિક ડેટા ઉપલબ્ધતા.

2 ખામી અથવા ઉત્પાદન ઘટાડો તરત જ ઓળખી સમયસર કાર્યવાહીથી ડાઉનટાઈમમાં નોંધપાત્ર ઘટાડો.

3 પ્રિવેન્ટિવ મેન્ટેનન્સ દ્વારા સિસ્ટમ કાર્યક્ષમતા વધારી લાંબા ગાળે ઓપરેશનલ ખર્ચ ઘટાડવો.

4 એકીકૃત ડેશબોર્ડ મારફતે પારદર્શક નિયંત્રણ, કાર્યક્ષમ નિર્ણય પ્રક્રિયા અને ઊર્જાનો ઉ મહત્તમ સદ્ઉપયોગ.

ગ્રીન સ્ટાર્ટટઅપ એક્સલરેશનુ સ્કીમ (GSAS) માટે રૂ. ૫ કરોડ ની જોગવાઈ

1. યુવાનોને ક્લાઇમેટ એડેપ્ટેશન અને મિટીગેશન સંબંધિત નવીન ઉકેલો આપતા સ્ટાર્ટઅપ્સ ઉભા કરવા માટે પ્રોત્સાહન તથા એક માળખાગત સપોર્ટ ઇકોસિસ્ટમ.
2. વૈશ્વિક સ્તરે ગ્રીન ટેક્નોલોજી આધારિત ઉદ્યોગો વિકસાવવામાં મદદરૂપ.
3. ગ્રીન જોબ્સ વધારી ગુજરાત બનશે ગ્રીન ઉદ્યોગ સાહસિકતામાં અગ્રણી રાજ્ય.
4. વિકસિત ગુજરાત @2047 અને નેટ ઝીરો 2047 ના ઉદ્દેશ્ય ને પૂરું પાડવા મદદરૂપ.

ઇલેક્ટ્રિક સ્મશાનગૃહો પર સોલર રૂફટોપ સિસ્ટમની સ્થાપના માટે રૂ. ૬ કરોડ ની જોગવાઈ

1

પરંપરાગત ઊર્જા પરની નિર્ભરતા ઘટાડશે.

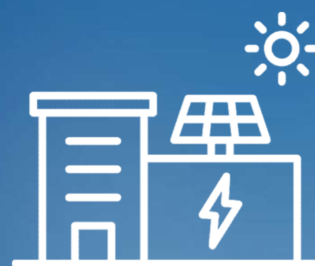

2

સંચાલન ખર્ચમાં રાહત તેમજ, જનઉપયોગી સેવાઓ બનશે વધુ ક્લાઇમેટ ફ્રેન્ડલી અને ઊર્જા-સ્વાવલંબીત.

3

લાકડાની બચત થશે અને વૃક્ષો કપાતા અટકશે જેથી જનઉપયોગી સેવાઓમાં થશે કાર્બન ફૂટપ્રિન્ટમાં ઘટાડો.

મિશન LiFE હેઠળ ક્લાાયમેટ ચેન્જ મોડ્યુલ માટે રૂ. ૯.૩ કરોડ ની જોગવાઈ

1

મિશન LIFE અંતર્ગત ક્લાઇમેટ એડ્યુકેશનને પ્રોત્સાહન આપી વિધ્યાર્થીઓને મળશે એક્સપીરેનશિયલ લર્નિંગ.

2

ઇંડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ ટેક્નોલોજી, ગાંધીનગરના સહયોગથી 100 ક્લાઇમેટ લર્નિંગ મોડયુલ્સ બનાવી 2000 થી વધુ શિક્ષકોને તાલીમ આપી આશરે 2.5 લાખ વિધ્યાર્થીઓ માં મિશન LIFE અંગેની જાગૃતિ લાવી તેઓને નાની વયથી જ સંસાધનોનો ઉપયોગ જવાબદારી પૂર્વક કરવા પ્રેરિત કરવા.

ગુજરાત ક્લાઈમેટ ચેન્જ વિભાગ સ્થાપિત કરનાર દેશનું પ્રથમ રાજ્ય.
આભાર